БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

Шарҳи моҳонаи таваррум • Августи 2019

Тамоюли болоравии сатҳи таваррум дар моҳи августи соли ҷорӣ[1] 0,9 фоизро ташкил намуд, ки нисбат ба моҳи гузашта бетағйир мебошад.

Таҳлилҳо собит месозанд, ки саҳми маҳсулоти хӯрокворӣ дар муқоиса бо молҳои ғайрихӯрокворӣ ва хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ дар таварруми ҳосилшуда бештар буда, асосан аз ҳисоби болоравии нархи маҳсулотҳои ҳаррӯзаи аҳолӣ аз қабили гӯшти гов ва гӯсфанд, картошка, себ ва ғайра ба амал омад, ки ин дар навбати худ дар натиҷаи таъсири омилҳои берунӣ, таклифотӣ ва мавсимӣ ҳосил шуд.

Дар моҳи баррасишаванда таварруми ҳосилшуда аз ҳисоби болоравии нархи маҳсулоти хӯрокворӣ 1,0 фоиз (саҳм дар таваррум 0,5 б.ф.), молҳои ғайрихӯрокворӣ 0,5 фоиз (0,2 б.ф.) ва хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ 1,5 фоиз (0,2 б.ф.) ба амал омад.

Дар сохтори маҳсулотҳои хӯрокворӣ дар ин моҳ бештар болоравии нархи маҳсулоти гӯштӣ 4,1 фоиз (аз он гӯшти гов 5,1 фоиз ва гӯшти гӯсфанд 4,2 фоиз), картошка 22,9 фоиз, себ 10,6 фоиз, тухм 12,1 фоиз ва ғайра ба қайд гирифта шуд.

Ҳамзамон, дар моҳи баррасишаванда дар бахши молҳои ғайрихӯрокворӣ бошад қиматшавии нархҳои моводи шустушӯй, доруворӣ, либос ва пойафзол ба назар расид, ки дар маҷмӯъ 0,2 фоизи болоравии сатҳи умумии молҳои ғайрихӯроквориро ташкил дод.

Нарху тарифҳои хизматрасониҳои пулӣ ба аҳолӣ низ дар моҳи ҳисоботӣ тамоюли афзоишёбӣ дошта, ба 1,5 фоиз баробар гардид, ки раванди мазкур асосан дар натиҷаи қиматшавии мавсимии нархи чиптаи ҳавопаймо (хатсайри байналмилалии Душанбе - Москва) ба андозаи 38,0 фоиз ба вуқӯъ пайваст.

Дар натиҷа, сатҳи таварруми солона (дар 12 моҳи охир) дар моҳи августи соли 2019 тамоюли афзоишёбӣ дошта, 8,6 фоизро ташкил дод, ки нисбат ба моҳи қаблӣ 0,2 б.ф. кам мебошад.

Инчунин, дар моҳи мазкур тамоюли тағйирёбии семоҳаи миёнаи сатҳи таваррум (бо истисноӣ таъсири омилҳои мавсимӣ) нисбат ба ҳамин моҳи соли қаблӣ афзоиш ёфт, ки раванди мазкур дар натиҷаи болоравии нархи молҳои ғайрихӯрокворӣ ва хизматрасонҳои пулӣ ба аҳолӣ ба амал омад.

Таварруми моҳона ва солона, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

Афзоиши гурӯҳи нархҳои истеъмолӣ ва саҳми сохтории онҳо дар таваррум, бо % солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

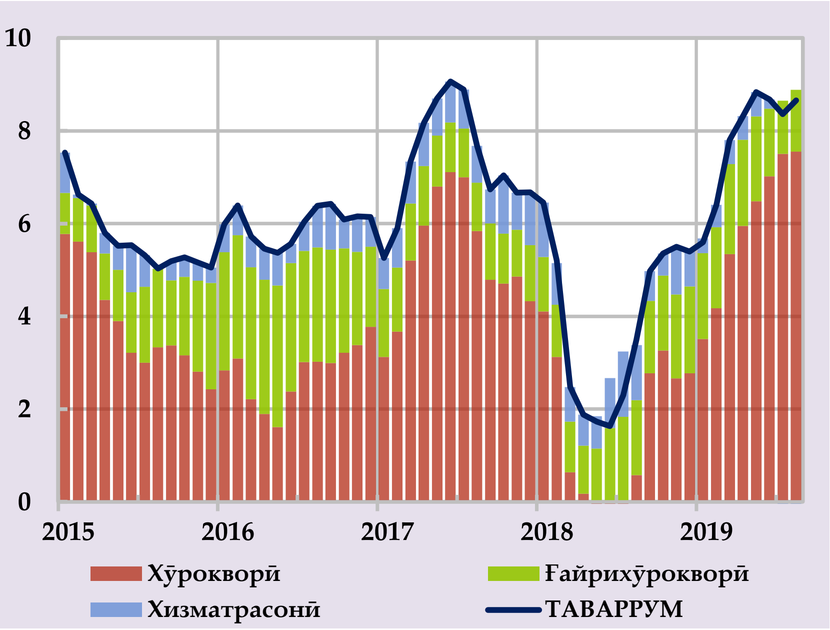

Таъсири омилҳои мавсимӣ ва берунӣ ба таваррум, бо %
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

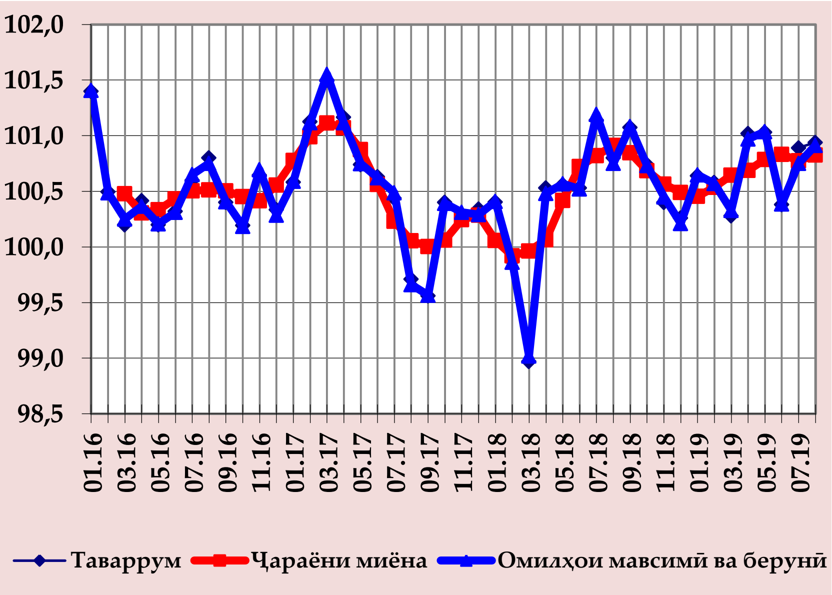

Сатҳи таварруми аслӣ** дар моҳи августи соли ҷорӣ 0,3 фоиз[2] ва бо арзёбии солона ба 2,5 фоиз[3] баробар шуд, ки ин аз маҳдуд будани таъсири омилҳои монетарӣ ба сатҳи нархҳо гувоҳӣ медиҳад.

Тибқи маълумот*** болоравии нархи хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда, аз қабили манзилӣ-коммуналӣ (тарифҳои неруи барқ ва гармӣ) шурӯъ аз моҳи сентябри соли 2019 ба қайд гирифта шудааст, ки то андозае ба сатҳи сатҳи таваррум дар моҳи сентябри соли ҷорӣ таъсир хоҳад расонид.

Тибқи таҳлилҳо тамоюли сатҳи таваррум бо дарназардошти интизориҳои таваррум ва коҳишёбии таъсири омилҳои берунию шокҳои мавсимӣ, дар ҳудуди муқарраршудаи нишондиҳандаи мақсаднок 7% (±2б.ф.)* ҷамъбаст хоҳад шуд.

Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади бартараф намудани фишорҳои иловагӣ ба сатҳи таваррум ва то интиҳои сол ноил гардидан ба нишондиҳандаи мақсадноки пешбинишуда татбиқи сиёсати пулию қарзии мутавозунро идома хоҳад дод.

Таваррумӣ аслӣ, бо %, солона
(манбаъ: Агентии омор, ҳисобҳои БМТ)

[1] - тибқи маълумоти Агентии омор
[2] - м/м – моҳ нисбат ба моҳ (тағйирёбии моҳона)
[3] - с/с – сол нисбат ба сол (тағйирёбии солона)

Дар ҷаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон, ки 2 августи соли 2017 баргузор гардид, Бонки миллии Тоҷикистон ҷиҳати гузариш аз низоми ҳадафгирии нишондиҳандаҳои монетарӣ ба низоми ҳадафгирии таваррум, нишондиҳандаи мақсадноки таваррумро барои давраи миёнамуҳлат муқаррар ва нашр намуд.

**Таваррумӣ аслӣ, ки тамоюли дарозмуддати нархҳоро бе таъсири лаппишҳои кӯтоҳмуддат инъикос менамояд, бо мақсади баҳодиҳӣ ва таҳлили ҷараёни доимии тағйирёбии сатҳи нархҳо дар асоси маълумоти Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (Агентии омор) аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Ҳамчун яке аз қисматҳои таркибии таваррумӣ умумӣ (намояи нархҳои истеъмолӣ) таваррумӣ аслӣ раванди устувор ва дарозмуддати тағйирёбии нархҳоро, ки зери таъсири омилҳои талаботи дохилӣ ва монетарӣ ба вуҷуд омадааст, инъикос менамояд. Усули асосии ҳисоби таваррумӣ аслӣ - усули истисноӣ буда, он бо роҳи хориҷ кардани номгӯи алоҳидаи маҳсулот ва хизматрасониҳои тамоюли тағйирёбии зиёддошта, ки бо тағйирёбии аслии сатҳи нархҳо алоқаманд нест, ҳисоб карда мешавад. Аз сабади намояи нархҳои истеъмолӣ номгӯи маҳсулоти бо лаппишҳои кӯтоҳмуддат ва гузарандаи аз таъсири омилҳои ғайримонетарӣ вобастабуда, аз ҷумла омилҳои таклифот (нархҳои ҷаҳонӣ, шароити табиӣ), мавсимӣ ва маъмурӣ хориҷ карда мешаванд. Яъне, дар ҳисоби таваррумӣ аслӣ маҳсулоти хоми хӯроквории, маводи сӯзишворӣ ва хизматрасониҳои маъмуран танзимшаванда ба инобат гирифта намешаванд.

*****Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 22 июни соли 2019, №329 "Дар бораи тарифҳои неруи барқ ва гармӣ".**

Намояи нархҳои истеъмолӣ*															
	Вазн,%	тағйирёбии солона,%													Август, тағйирёбии моҳона,%
		2015	2016	2017	2018					2019					
					Январ	Март	Июн	Сентябр	Декабр	Январ	Март	Июн	Июл	Август	
Таваррум	**100,0**	**5,1**	**6,1**	**6,7**	**6,5**	**2,5**	**1,6**	**5,0**	**5,4**	**5,6**	**7,8**	**8,7**	**8,4**	**8,6**	**0,9**
Маҳсулоти хӯрокворӣ ва нӯшокиҳои беспирт	**53,1**	**3,8**	**6,4**	**7,7**	**7,3**	**0,9**	**-2,1**	**4,8**	**4,9**	**6,3**	**10,2**	**13,5**	**14,7**	**14,6**	**1,1**
Нон ва маҳсулоти нонӣ	17,5	9,1	-2,5	-0,8	-0,9	-3,4	-4,2	4,5	8,9	13,2	19,7	18,8	16,8	15,7	0,5
Биринҷ	2,9	11,6	-9,2	-6,9	-7,0	1,9	8,1	15,8	19,5	20,7	22,1	24,8	22,6	18,1	-0,1
Орд	10,7	7,8	-3,0	0,3	0,2	-6,0	-8,2	3,9	9,9	16,0	25,3	22,1	19,6	19,0	0,6
Гӯшт ва маҳсулоти он	8,3	-10,2	3,7	13,8	14,0	13,5	4,9	6,7	8,6	9,4	10,4	18,0	19,5	22,3	4,1
Гӯшти гов	5,4	-14,3	3,2	14,7	15,0	14,0	3,0	6,1	8,9	9,7	11,4	21,8	23,7	26,5	5,1
Тухм	1,5	5,5	12,0	1,0	0,1	-0,6	0,1	7,7	3,9	1,8	6,6	6,0	5,0	14,6	12,1
Шир ва маҳсулоти ширӣ	1,7	7,3	0,4	4,4	3,7	2,3	3,7	3,4	4,1	2,6	3,1	4,8	4,2	2,8	0,1
Шир	0,5	16,1	-7,2	6,3	6,3	-2,2	0,7	-1,4	1,3	-2,1	0,0	2,7	1,8	0,2	0,2
Равғани рустанӣ ва ҳайвонот	5,7	12,7	11,3	1,3	0,0	-2,5	-0,8	4,7	9,2	9,1	10,4	5,2	2,1	1,4	0,4
Меваҷот	4,3	12,3	16,7	-1,8	-0,3	6,4	24,2	18,2	4,0	2,3	-4,0	-15,5	-15,2	-12,6	-1,0
Сабзавот	6,6	-12,4	16,5	40,2	37,1	-6,4	-23,8	-1,4	-10,7	-9,7	3,7	33,1	53,2	44,8	0,0
Шакар	2,4	19,3	15,0	-6,7	-7,3	-10,1	-11,2	-11,3	2,7	4,4	5,7	-0,6	0,3	0,0	-1,0
Нӯшокиҳои беспирт	1,3	13,7	19,9	1,6	2,7	0,6	3,3	3,6	2,8	2,5	5,1	6,2	5,7	5,7	0,0
Хӯроки умумӣ**	**0,9**	**14,9**	**19,9**	**2,7**	**2,7**	**3,9**	**3,9**	**6,9**	**8,0**	**8,0**	**6,7**	**8,1**	**8,1**	**8,0**	**-0,1**
Нӯшокиҳои спиртдор ва тамоку	**1,4**	**15,9**	**11,8**	**6,2**	**6,2**	**8,0**	**4,7**	**6,4**	**5,4**	**6,5**	**3,8**	**3,5**	**2,1**	**0,2**	**-0,1**
Маҳсулоти ғайрихӯрокворӣ	**29,2**	**7,9**	**5,7**	**4,4**	**4,3**	**4,0**	**5,8**	**5,7**	**6,4**	**6,3**	**6,3**	**4,7**	**3,7**	**4,3**	**0,5**
Либос ва пойафзол	9,7	9,2	14,5	9,2	2,5	3,0	4,9	4,6	5,6	14,4	14,7	13,5	13,1	13,8	0,9
Масолеҳи таъмир ва сохтмон	3,7	2,2	-0,9	2,4	2,5	4,9	6,1	7,0	7,3	7,8	6,0	5,2	4,6	5,5	1,1
Маводи шустушӯӣ	1,8	15,5	1,2	4,0	3,1	4,0	0,7	3,2	6,2	6,2	7,0	9,0	7,0	7,2	0,1
Доруворӣ	2,9	24,7	14,1	1,0	0,7	2,2	1,9	9,2	10,4	10,7	6,4	18,1	14,8	15,7	0,7
Сӯзишвории нақлиёт	2,0	-7,0	2,9	27,7	25,9	14,1	26,4	14,1	12,2	7,2	5,4	-10,6	-14,1	-12,5	-0,8
Дигар намуди сӯзишворӣ	1,3	19,0	3,0	0,9	0,4	-8,1	-8,9	-8,9	-8,4	-8,4	-5,0	-12,7	-13,0	-16,3	-3,8
Васоити нақлиёт	0,9	-2,0	0,0	0,0	0,0	0,1	4,4	4,4	5,2	5,2	8,1	0,4	0,9	1,3	0,4
Лавозимот ва ашёи дигари истифодабарии шахсӣ	1,5	7,6	7,1	8,6	7,3	9,1	11,9	8,4	8,3	8,7	8,5	4,9	2,8	4,3	1,4
Хизматрасониҳо	**15,2**	**2,2**	**4,5**	**7,7**	**7,9**	**5,0**	**7,3**	**4,3**	**4,9**	**2,1**	**3,4**	**1,3**	**-1,9**	**-1,5**	**1,5**
Манзилӣ-коммуналӣ	5,2	3,2	9,8	17,5	17,1	11,7	20,5	11,3	10,8	9,8	12,3	3,2	1,9	3,4	-0,3
Иҷорапулии манзил	0,2	14,3	0,0	0,0	0,0	1,4	4,6	5,0	5,0	5,0	6,5	3,3	3,3	2,8	-0,1
Обрасонӣ ва партовбарорӣ	0,7	20,1	5,1	9,1	11,6	8,4	9,5	9,5	9,4	8,4	8,7	8,2	8,2	8,2	0,0
Қувваи барқ	2,6	0,0	28,6	14,7	15,0	15,0	14,9	14,7	14,9	14,6	14,6	14,4	14,4	14,4	0,0
Оби гарм	0,0	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,0
Газ	1,1	-6,3	-6,6	40,1	35,7	8,5	52,3	8,7	6,2	2,8	14,1	-23,3	-28,2	-24,8	-3,2
Нақлиёт	4,4	-2,3	-1,4	2,8	5,0	0,7	-0,6	-0,7	2,9	-4,8	-2,4	-0,2	-11,2	-11,1	5,5
Алоқа	1,6	0,8	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1
Маориф	1,6	2,6	11,3	5,3	2,0	1,5	1,5	0,2	0,3	0,7	0,7	0,7	0,6	1,2	0,6
Тандурустӣ	0,8	14,0	1,9	1,7	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	0,0	0,0	0,0	13,8	15,2	1,2
Маишӣ	1,9	12,3	5,2	1,1	0,9	1,5	2,9	1,8	3,3	3,3	3,2	3,2	4,1	4,8	1,0

*Дар ҷадвали мазкур номгӯи молу маҳсулот ва хизматрасониҳои истифодаи онҳо ба таври умум ё серистеъмоли аҳолӣ нишон дода шудааст. Аз ин лиҳоз, маълумоти пурра оид ба номгӯи маҳсулот (аз рӯи сабади истеъмолӣ-546 номгӯи маҳсулот) дар сомонаи расмии Агентии омори назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (www.stat.tj) ҷойгир мебошад.
** - Ошхона, қаҳвахона ва тарабхонаҳо